

В.П. ТОВСТИГА, провідний лікар-епізоотолог Запорізької регіональної державної лабораторії вет. медицини, ветеран вет. медицини

АНАЛІЗ ПРОЯВУ ЗАХВОРЮВАННЯ ТВАРИН НА СКАЗ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сказ – одне з найнебезпечніших антропозоонозних інфекційних захворювань тварин і людей. Про нього відомо з давніх часів. Тоді люди були переконані, що ця хвороба передається від хворих тварин.

Мені довелося безліч разів спостерігати прояви сказу серед домашніх (велика рогата худоба, вівці) і диких (найбільше – серед лисиць) тварин і вживати відповідних заходів, спрямованих на ліквідацію інфекції. Я особисто спостерігав клініку захворювання в людей. Маю сказати прямо – це страшна картина, коли в людини прояви захворювання на сказ, а ти як лікар знаєш, що їй ніхто не допоможе й вона не має хоч б тисячної частки відсотка надії

на порятунок. І ти розумієш, що винна у цьому її легковажність у ставленні до свого здоров'я і життя, оскільки вона своєчасно не звернулася до медичного закладу.

Незважаючи на складну епізоотичну ситуацію щодо сказу на території області, проаналізуємо циклічність прояву хвороби протягом 15 останніх років. Дані цілком достовірні, оскільки відповідають річним звітам за формою № 1-ВЕТ.

Динаміку захворювання тварин на сказ наведено в таблиці.

Як видно із таблиці, за 2000–2015 рр. виявлено 1231 неблагополучний пункт, у т. ч. щодо ВРХ – 194, ДРХ – 24, свиней – 1, коней – 1, собак – 230, котів – 317, лисиць – 393, інших диких тварин – 71.

Таблиця – Динаміка сказу за 2000–2015 рр. на території Запорізької області

Рік	Виявлено неблагополучних пунктів	У тому числі																Кількість районів та міст, у яких виявлено сказ
		ВРХ		ДРХ		Свині		Коні		Собаки		Коти		Лисиці		Дикі тварини (еноти, вовки, тхорі, куниці)		
		н/п	захвор. голів	н/п	захвор. голів	н/п	захвор. голів	н/п	захвор. голів	н/п	захвор. голів	н/п	захвор. голів	н/п	захвор. голів	н/п	захвор. голів	
2000	56	10	11	3	3	–	–	–	–	10	10	15	15	17	17	1	1	12 р-нів із 20
2001	33	5	10	–	–	–	–	–	–	4	4	6	6	15	16	3	3	13 р-нів із 20
2002	24	2	2	–	–	–	–	–	–	3	4	8	8	9	9	2	2	7 р-нів + Запоріжжя
2003	13	2	7	–	–	–	–	–	–	2	2	3	3	6	7	–	–	8 р-нів із 20
2004	49	9	13	1	1	–	–	–	–	7	9	10	14	18	32	4	6	10 р-нів із 20
2005	145	26	39	4	4	–	–	–	–	34	53	32	45	42	64	7	11	20 р-нів + 3 міста
2006	63	11	14	–	–	–	–	–	–	13	18	15	18	20	23	4	6	15 р-нів із 20
2007	195	53	74	5	10	–	–	–	–	34	51	34	50	54	71	15	18	20 р-нів + 2 міста
2008	99	6	17	2	2	–	–	–	–	27	53	33	49	27	36	4	5	20 р-нів + 3 міста
2009	32	4	5	–	–	–	–	–	–	4	4	10	11	13	18	1	3	16 р-нів + 1 місто
2010	96	2	6	2	4	–	–	–	–	17	21	23	29	46	49	6	7	19 р-нів + 1 місто
2011	69	7	8	1	1	–	–	–	–	15	16	18	24	22	24	6	7	17 р-нів із 20
2012	139	25	27	3	3	–	–	–	–	18	22	42	50	40	46	11	11	19 р-нів + 2 міста
2013	113	15	25	2	2	–	–	1	2	17	18	35	40	38	49	5	5	19 р-нів + 1 місто
2014	70	12	14	1	1	–	–	–	–	16	17	20	25	20	24	1	1	18 р-нів + 2 міста
2015, на 01.07	35	5	7	–	–	1	1	–	–	9	9	13	14	6	8	1	1	14 р-нів + 2 міста
Усього	1231	194	279	24	31	1	1	1	2	230	311	317	401	393	503	71	87	

Загалом у цих неблагополучних пунктах захворіло 1615 тварин, у т. ч. ВРХ – 279, ДРХ – 31, свиней – 1, коней – 2, собак – 311, котів – 401, лисиць – 503, інших диких тварин – 87. Аналіз засвідчує: перше місце у виникненні сказу посідає червона лисиця, друге – коти, третє – собаки, четверте – ВРХ, п'яте – інші дикі тварини.

Динаміка захворювання вказує, що підвищення проявів сказу спостерігалось у 2000, 2004–2008, 2010, 2012, 2013 рр. Водночас були роки, коли кількість випадків захворювання зменшувалася, як-от в 2001–2003, 2009 рр. Проте в жодний із зазначених років не було виявлено менше 10 неблагополучних пунктів.

Значний відсоток у виникненні захворювання належить великій рогатій худобі, вівцям, козам, які у весняно-осінній період знаходяться на пасовищах, а червона лисиця (переважно) нападає на тварин і кусає їх.

Для профілактики сказу в області діє затверджений план протиепізоотичних заходів, який доводиться до виконання 20 районам і трьом містам (Бердянськ, Запоріжжя, Мелітополь). Згідно з ним у районах і містах прийнято місцеві плани, де вказано конкретні організації, що відповідають за проведення заходів проти сказу.

В області вживають відповідних заходів, спрямованих на зменшення захворюваності серед сільськогосподарських тварин, зокрема в останні 5 років щеплення проти сказу проводилися щороку.

Так, у 2010 р. було щеплено: ВРХ – 4316 голів, ДРХ – 1329, свиней – 623, коней – 16; у 2011 р.: ВРХ – 1738 голів, ДРХ – 1234, свиней – 118, коней – 13; у 2012 р.: ВРХ – 3697 голів, ДРХ – 1923, свиней – 160, коней – 3; у 2013 р.: ВРХ – 18 039 голів, ДРХ – 2695, свиней – 280, коней – 15; у 2014 р.: ВРХ – 18 708 голів, ДРХ – 457, свиней – 132, коней – 14.

Кількість щеплень великої рогатої худоби щороку збільшувалася, й за 2010–2014 рр. було щеплено 46 498 голів, а в поточному році – 6211. У 2015 р. заплановано також щеплення ВРХ (16,5 тис. голів) у 6 районах області, і цей план буде виконано.

Щодо щеплення собак (180–185 тисяч) і котів (100–105 тисяч) план щороку виконується.

Через відсутність коштів державна служба ветеринарної медицини області застосовує пероральну вакцину для диких тварин тільки в декількох районах, які за рахунок місцевих бюджетів закуповують 1–3 тисячі доз.

Епізоотична ситуація щодо сказу на території області залишається напруженою, але разом з тим фахівці державної служби ветеринарної медицини контролюють її, проводять відповідні заходи згідно з чинною інструкцією, а також масові щеплення.

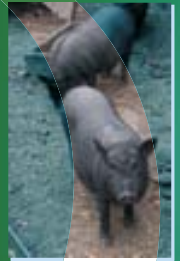
У природі щодо сказу існує певна циклічність залежно від кількості диких тварин (особливо червоної лисиці) і наявності для них корму (мишоподібних гризунів).

Хотілося б мати достатню кількість пероральної вакцини для диких м'ясоїдних тварин, що дозволить різко поліпшити епізоотичну ситуацію на території області. ☺

ЛРАТ "Реагент"

- це вітчизняні ветеринарні препарати на основі:

**Гентаміцину
Енрофлоксацину
Тилозину
Левамізолу
Альбендазолу
Івермектину
Окситоцину
Вітамінів А, D₃, Е, F...**

...а також понад 250 найменувань ветеринарних препаратів відомих виробників!

ЛРАТ "Реагент"

- це набори хімреактивів для ветсанекспертизи продуктів харчування:

- молока та молочних продуктів;

- м'яса;

- продуктів рослинного походження;

- фарби для мікроскопії мазків;

- набір для визначення трихінельозу в м'ясі;

- фарба для клеймування м'яса.

49019, Дніпропетровськ,
вул. Ударників, 27
Тел./факс (056) 370-38-67
Тел. (056) 372-35-57
Ліцензія АВ 541557 від 21.10.2010

ЛРАТ "Реагент"

- це європейська якість та українські ціни!